

PUNCTE TARI ȘI SLABE PRIVIND SECURITATEA ALIMENTARĂ A ROMÂNIEI ÎN CONTEXT EUROPEAN ȘI MONDIAL

STRENGTHS AND WEAKNESSES OF ROMANIA'S FOOD SECURITY IN THE EUROPEAN AND GLOBAL CONTEXT

Virginia Câmpeanu *

Institutul de Economie Mondială – Academia Română, București, România

Rezumat

În Uniunea Europeană (UE), asigurarea securității alimentare în țările membre, la prețuri rezonabile pentru consumatori, a constituit rațiunea adoptării și funcționării timp de peste 60 de ani a Politicii Agricole Comune (PAC). În pregătirea bugetului UE pentru viitorul exercițiu financiar 2021-2027, securitatea alimentară a devenit cel mai puternic argument al celor care solicită în continuare protecția și susținerea financiară a agriculturii prin PAC. România este un important contribuitor la agricultura UE și totodată beneficiar al sprijinului financiar pentru sectorul agricol. Analiza noastră are ca obiective: (1) relevarea progreselor înregistrate de România în asigurarea securității alimentare, a factorilor de influență și risc; și (2) identificarea punctelor tari și slabe în asigurarea securității alimentare în România în context european și mondial. Importanța analizei securității alimentare în România și alte 4 țări Central și Est Europene din UE constă în identificarea factorilor de influență pozitivi și negativi și furnizarea unor elemente cheie pentru factorii de decizie care elaborează politicile și strategiile României în acest domeniu.

Cuvinte-cheie: agricultură; analiza agregată cerere-ofertă, securitate alimentară, PAC, România

Clasificare JEL: Q110, Q180, F52

Abstract

Ensuring food security for all European citizens at reasonable prices for consumers has been the main reason for the adoption and functioning of the EU Common Agricultural Policy (CAP) over the last 60 years. In view of preparing the EU budget for the next multiannual financial framework 2021-2027, food security has become the strongest argument for those who continue to call for the protection and financial support of agriculture through the CAP. Romania is an important contributor to EU agriculture, and also a beneficiary of financial support for the agricultural sector. Our analysis aims to: (1) reveal progress made by Romania concerning food security, as well as the factors of influence and risk; and (2) identify the strengths and weaknesses of Romania's food security in the European and global context. The importance of analyzing food security in Romania and 4 other Central and Eastern European EU countries stems from identifying the positive and negative impact factors and providing key elements for the Romanian decision makers involved in devising policies and strategies in this field.

Key words: agriculture; aggregate supply-demand analysis, food security, CAP, Romania

JEL classification: Q110, Q180, F52

---

* Autor de contact: Virginia Câmpeanu, e-mail: virginiacampean@gmail.com. Articolul se bazează pe rezultatele cercetării, realizate în cadrul studiului IEM/Academia Română „Politica europeană și securitatea aprovizionării cu produse agroalimentare în țările Uniunii Europene”, 2019, coordonat de Prof.univ. dr. Virginia Câmpeanu.

1. Introducere

Un obiectiv important al Uniunii Europene (UE) este asigurarea securității alimentare și nutritive pentru fiecare locuitor al statelor membre sau, cu alte cuvinte, asigurarea accesului la o alimentație suficientă, permisivă (din punct de vedere financiar) și nutritivă. Prin politici de sprijin, Uniunea Europeană încearcă să construiască capacitatea de a rezista la diferiți factori de risc pentru securitatea alimentară. Pentru a nu se mai repeta experiența crizelor alimentare din anii 2007 și 2010, Comisia Europeană, Parlamentul European și multe state membre au propus securitatea alimentară ca temă-cheie pentru Politica Agricolă Comună post-2013. În comunicarea Comisiei „Politica Agricolă Comună spre anul 2020”, se subliniază necesitatea de a păstra potențialul de producție agroalimentară al UE, „*astfel încât să garanteze securitatea alimentară pe termen lung pentru cetățenii europeni*”.

În acest context, securitatea alimentară a devenit cel mai puternic argument al celor care solicită protejarea și susținerea financiară a agriculturii UE prin Politica Agricolă Comună (PAC). Însăși rațiunea adoptării unei politici comune în domeniul agriculturii (în anul 1958) a fost ***asigurarea securității alimentare în țările membre, la prețuri rezonabile pentru consumatori***, dar și stabilitatea veniturilor fermierilor. Principiile Politicii Agricole Comune au rămas valabile de-a lungul celor 60 de ani de aplicare, modificându-se în procesul de reformă doar instrumentele și mecanismele utilizate, în funcție de obiectivele specifice fiecărei perioade.

Putem afirma că până în prezent argumentul securității alimentare a funcționat bine în cadrul Politicii Agricole Comune, în condițiile în care agricultura deține peste 30% din bugetul total al UE, o pondere considerabilă pentru un sector care contribuie cu doar circa 1,5% la produsul intern brut (PIB) al Uniunii Europene.

Având în vedere locul important ocupat de România în agricultura Uniunii Europene precum și necesitatea de a se asigura accesul fiecărui locuitor la alimente sigure și nutritive, analiza noastră pornește de la definirea securității alimentare, caracteristică pentru economiile de piață deschise, și are ca obiective: (1) relevarea progreselor României din punct de vedere al asigurării securității alimentare în anul 2018; și (2) identificarea punctelor forte și slabe înregistrate în asigurarea securității alimentare în România, în context european și global.

Metodologie

Pentru măsurarea progreselor României în domeniul securității alimentare în context global și european, am utilizat Indicele Global de Securitate Alimentară (IGSA) 2018 (Global Food Security Index), un indice compozit, care are drept criterii de ierarhizare a țărilor: a) dinamica sistemelor alimentare din 113 țări; și b) efectele schimbărilor globale de mediu asupra acestora. Indicele este un model dinamic cantitativ construit pe baza a 28 de indicatori care măsoară factorii de influență a securității alimentare în fiecare țară. Începând din anul 2017, IGSA măsoară de asemenea efectele mediului și estimează expunerea țărilor la impactul schimbărilor climatice, susceptibilitatea lor la riscurile privind resursele naturale și modul lor de adaptare la aceste riscuri (The Economist Intelligence Unit, 2019). Indicele Global de Securitate Alimentară se prezintă sub forma unui scor agregat de țară, care ia în considerare 3 dimensiuni: accesul la alimente, disponibilul de alimente și calitatea și siguranța alimentelor. Fiecare dimensiune are calculat propriul scor de țară și indică locul ocupat de fiecare țară în ierarhia mondială după acest criteriu.

Având ca principal instrument de lucru Indicele Global de Securitate Alimentară 2018, articolul nostru este structurat pe 4 părți, care analizează: (a) elementele constitutive ale securității alimentare și factorii de risc pentru Uniunea Europeană; (b) progresele României în asigurarea securității alimentare și a factorilor de influență în anul 2018; (c) identificarea punctelor tari și slabe, a avantajelor și dezavantajelor comparative ale României în asigurarea securității alimentare; și (d) ultima parte, care formulează concluziile.

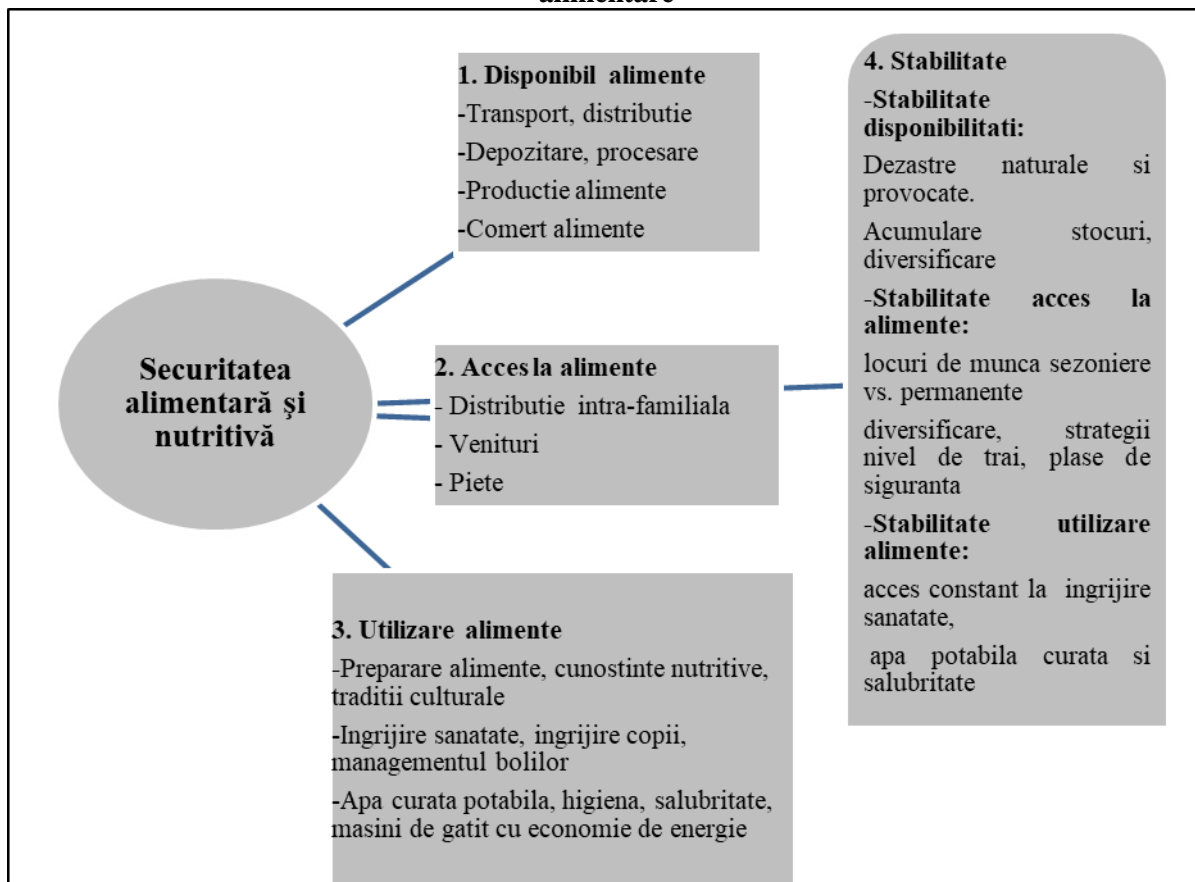
2. Elementele constitutive ale securității alimentare și factorii de risc pentru Uniunea Europeană

2.1 Autoaprovizionare versus securitate alimentară

Literatura economică consemnează că securitatea alimentară este o necesitate absolută pentru bunăstarea umană. Teoretic, pe plan internațional a fost schimbată definiția îngustă de „*autoaprovizionare cu produse agroalimentare*” (în care, pe piețe închise și regimuri dictatoriale, consumul de alimente este acoperit din producția internă) cu definiția mai largă, de „*securitate alimentară*”, caracteristică pentru economii de piață deschise, ce include nu unul, ci 4 piloni ai securității alimentare (Figura 1), și anume: disponibil de alimente (producție, import, transport, depozitare), acces la alimente, utilizare și stabilitate (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură – FAO, 2009).

Se consideră că nu este asigurată securitatea alimentară dacă, chiar cu sacrificii semnificative, cerințele nutritive ale populației nu sunt acoperite. Potrivit definițiilor stabilite de FAO, necesarul minim de energie din dietă este mai mic de 2.000 kcal/persoană/zi, dar, pentru o dietă sănătoasă se recomandă un consum caloric de circa 2.000 kcal/zi pentru femei și de 2.500 kcal/zi pentru bărbați.

Figura 1: Pilonii securității alimentare

Sursa: Reprezentare a autorului pe baza datelor din Burchi, Fanzo și Frison (2011).

2.2 Factori de risc pentru sectorul agroalimentar al Uniunii Europene și implicit al României

- **Procesul de revizuire a Politicii Agricole Comune (PAC)**

Propunerile Comisiei Europene pentru PAC în exercițiul financiar multianual 2021-2027 aduc schimbări ale cadrului în care piețele agroalimentare operează, realocă miliarde de euro din banii contribuabililor europeni între țările membre și sectoare, schimbă regulile pentru milioane de fermieri din întreaga Uniune Europeană și are ca scop să îmbunătățească mediul și starea ecologică a zonelor rurale. În concluzie, va fi o schimbare care va implica întreaga agricultură europeană. Schimbarea este și mai accentuată, în sensul că Politica Agricolă Comună ar putea fi descrisă ca un „consultant de management” pentru *fiecare stat membru, obligat să elaboreze planuri strategice naționale pentru PAC*. Acestea vor enumera instrumentele de politică pe care statul membru le va aplica pe teritoriul său, definind opțiunile țării în ceea ce privește diversele alternative de politici disponibile și stabilind modul în care aceste instrumente îl vor ajuta să atingă obiectivele PAC. Planurile strategice vor trebui să fie evaluate de către Comisie, pe baza compatibilității lor cu obiectivele politice de bază ale UE și aprobate în mod corespunzător, înainte de a deveni operaționale.

- ***Schimbări ale uzanțelor de consum***

În anul 2018, exportul de produse agroalimentare al UE s-a situat la un nivel record, ca și excedentul balanței comerciale. Există totuși unele sectoare care ridică probleme în viitor, mai ales în ceea ce privește diminuarea consumului în UE. Astfel, consumul de zahăr este frânat de amenințările privind inducerea obezității și de problemele de sănătate publică; producătorii de carne și produse lactate sunt afectați de presiunile făcute de grupurile de vegetarieni și vegani, în timp ce producătorii de cereale și oleaginoase se tem de posibilitatea înlocuirii culturilor alimentare cu „materii prime de nouă generație” – ca materie primă cheie pentru industria biocarburanților din Europa. În baza unor asemenea argumente puternice, ***sprrijinul intern pentru fermierii din Uniunea Europeană va continua să fie semnificativ.***

- ***Brexit***

O altă problemă care se pune în discuțiile privind viitorul sectorului agroalimentar din Uniunea Europeană este Brexit. Ieșirea previzibilă din UE a uneia dintre cele mai mari țări membre – Marea Britanie – la 31 ianuarie 2020 va avea diferite consecințe și asupra PAC, dar cea mai semnificativă este pierderea contribuției Marii Britanii la bugetul UE (contribuție netă de peste 5 miliarde euro anual). Această pierdere de venit la nivelul UE definește discuțiile privind bugetul UE în 2021-2027 și politica de cheltuire a acestuia. În acest context general, procesul de revizuire a Politicii Agricole Comune se va axa pe „cum se poate face mai mult, cu mai puțin”, presupunând că celelalte 27 de state membre nu vor accepta să-și majoreze contribuțiile la bugetul UE, suficient cât să umple golul lăsat de Marea Britanie. Ca urmare, se anticipează că vor fi reduceri bugetare semnificative, dar nu se știe încă pe ce axe și cât de adânci vor fi tăierile (IEG, 2018).

- ***Politica comercială a Uniunii Europene***

Politica comercială a Uniunii Europene va crea în viitor dificultăți pentru sectorul agricol. Pe de o parte, acordurile comerciale între UE și Canada, Japonia și Mexic vor genera deschideri benefice ale pieței externe pentru fermierii europeni. Aceste beneficii ar putea fi însă contrabalansate de recentul acord de liber schimb cu țările din America Latină, membre ale Mercosur (Casetă 1) și de viitoarele acorduri cu Australia și Noua Zeelandă (în curs de negociere). Mulți fermieri europeni sunt deja neliniștiți de perspectiva creșterii concurenței cu producătorii agricoli competitivi din țările cu care s-au încheiat acorduri și a consecințelor asupra prețurilor și piețelor agricole.

Caseta 1: Acordul comercial UE-Mercosur, motiv de neliniște pentru fermierii din statele membre ale UE

La 28 iunie 2019 Uniunea Europeană și Mercosur au anunțat finalizarea negocierilor privind Acordul comercial, parte a unui Acord de Asociere Biregional. Procesul negocierilor a durat mai bine de 20 de ani și va integra o piață de 800 de milioane de consumatori, aproximativ un sfert din PIB mondial și o cifră de peste 120 de miliarde de euro în cazul comerțului cu bunuri și servicii (Voicu, 2019). Acordul comercial anunțat la 28 iunie respectă cele mai înalte standarde în materie de siguranță alimentară, de protecție a consumatorilor și de norme de mediu, inclusiv prin punerea în aplicare a prevederilor Acordului de la Paris privind schimbările climatice.

În 2018, exportul total de bunuri al UE în țările din America Latină, membre ale Mercosur (Argentina, Brazilia, Uruguay, Paraguay și Bolivia) a fost de 45 de miliarde euro, iar importul total de 42,5 de miliarde euro, rezultând o balanță comercială excedentară pentru Uniunea Europeană.

Situația este cu totul alta *în relațiile comerciale cu alimente și băuturi și tutun ale UE cu țările Mercosur: Uniunea Europeană este net importatoare, cu un deficit al balanței comerciale de 13,7 miliarde euro în 2018*. Din analiza structurii comerțului rezultă că importul de alimente și băuturi al UE reprezintă peste 36% din totalul importului său din țările Mercosur, în timp ce exportul UE de alimente și băuturi reprezintă 3,7% din exportul său total pe această relație (Eurostat Comext).

În timp ce UE elimină taxele vamale pentru 92% din exporturile provenind din țările Mercosur și oferă acces preferențial pentru 7,5% (restul situându-se în afara acordului), Mercosur va aplica aceeași măsură pentru 91% din importurile din UE (9% excluse din acord, considerate sensibile de Mercosur). Comparativ cu alți parteneri comerciali, UE a acordat Mercosur cele mai mari contingente la exporturile de carne de vită, porumb, carne de pasăre și etanol (99.000 tone carne de vită, 180.000 tone de carne de pasăre, 1.000.000 tone porumb și 650.000 tone etanol).

Sursa: Realizat de autor în baza datelor preluate din Voicu (2019).

3. Rezultatele analizei

3.1 Locul României în ierarhia globală a țărilor ce asigură securitatea alimentară

Pentru relevarea locului României în ierarhia globală a țărilor, din punct de vedere al securității alimentare, am analizat Indicele Global de Securitate Alimentară 2018 (IGSA), care la nivel agregat stabilește scoruri pentru fiecare țară, funcție de factorii de influență corespunzători.

Este demn de menționat că la nivel global nu există o țară care să atingă scorul maxim posibil de 100. În anul 2018, scorul maxim înregistrat a fost de 85,9 de către Singapore, ce s-a poziționat pe primul loc în ierarhia mondială, ca urmare a creșterii PIB/locuitor cu 30% față de anul 2012, a ponderii scăzute a alimentelor în cheltuielile de consum/familie (6,9%) și a celui mai scăzut nivel al taxelor vamale la importul de alimente dintre toate țările de comparație (The Economist Intelligence Unit, 2019). Cu scoruri ușor peste 85 urmează în Top-3 mondial Irlanda și, la egalitate

de scor, Marea Britanie și SUA. România se situează pe locul 38 în ierarhia mondială, cu un scor ușor sub 70.

Analiza IGSA relevă că în anul 2018 țările cu venituri medii și scăzute au înregistrat cele mai substanțiale majorări de scor față de anul anterior, ca urmare a implementării măsurilor de natură să conducă la asigurarea securității alimentare. Îmbunătățirile s-au concretizat în infrastructura agricolă și creșterea capacității de hrănire a populației. Dar, în pofida îmbunătățirii accesului și a disponibilului de alimente în 2018, calitatea și siguranța alimentelor este în declin, ca urmare a reducerii diversificării dietelor și a calității mai scăzute a proteinelor.

Utilizând factori precum schimbarea temperaturii, defrișările și reducerea resurselor de apă, categoria „Resurse naturale și reziliență” este utilizată în IGSA pentru a măsura efectele viitoare ale schimbărilor de mediu asupra țărilor examinate. Aplicând categoria „Resurse naturale și reziliență” la IGSA 2018 s-a constatat că scorul mediu al statelor cu venituri mai ridicate a scăzut mai mult decât în orice altă grupă de țări în funcție de venituri, ceea ce constituie o amenințare pentru care toate țările trebuie să se pregătească. Concluzia este că schimbările climatice globale adaugă deja incertitudine la condițiile pentru producția și distribuția de alimente, și creează noi provocări, fără precedent.

3.2 Determinanții securității alimentare în România

România are o suprafață de 230,08 mii km² și o populație de 19,58 milioane locuitori; Produsul Intern Brut (PIB) a totalizat 536 miliarde USD (la paritatea puterii de cumpărare standard-PPS) în anul 2018. Acești indicatori generali împreună cu alți 8 indicatori generali care caracterizează România au fost luați în considerare la stabilirea scorului IGSA la nivel agregat și a locului ocupat de România în ierarhia globală a securității alimentare (Tabelul 1).

La stabilirea scorului României și a locului ocupat în ierarhia globală, în afara acestor indicatori generali au mai fost luați în calcul 6 indicatori caracteristici pentru măsurarea accesului la alimente, 8 indicatori de măsurare a disponibilului de alimente și 6 indicatori de măsurare a calității și siguranței alimentelor.

Tabelul 1: România - Indicatori generali

Indicator general	Nivel	U/ M. și observații
01) Prevalența subnutriției	2,5	%
02) Procentul copiilor cu retard	12,8	%
03) Procentul copiilor subponderali	3,5	%
04) Intensitatea privării de alimente	5,0	kcal/persoană/zi
05) Indicele de dezvoltare umană (HDI)	0,8	Rating 0-1
06) Indicele global al decalajelor de gen	0,7	Rating 0-1
07) Indicele democrației EIU	6,4	Rating 1-10; 10=cel mai democratic
08) Prevalența obezității	22,5	%

Sursa: Reprezentare a autorului bazată pe 2018 *Global Food Security Index* (The Economist Intelligence Unit, 2019).

3.3 Progresele României în asigurarea securității alimentare în anul 2018

Rezultatele analizei Indicelui de Securitate Alimentară (IGSA) pentru România relevă pentru anul 2018 un *scor agregat* de 68,9, ceea ce o poziționează în prima treime a celor 113 țări analizate la nivel global din punct de vedere al securității alimentare. În plan european, România se situează pe locul 21 (din 26 țări europene pentru care s-a calculat indicele), iar dintre 20 de state membre ale Uniunii Europene relevate de IGSA 2018, România ocupă locul 19.

Analizat în dinamică, scorul României a înregistrat un progres față de anul 2017 ($\Delta=+1,0$). Comparativ cu scorul mediu global, scorul României este cu peste 10 puncte mai mare.

Indicele de Securitate Alimentară a României *la nivel dezagregat pe dimensiuni* relevă scoruri diferite, cu o dinamică diferită (Tabelul 2). Astfel:

- Cel mai bun scor (72,6) și cel mai bun loc în ierarhia globală (32) este înregistrat la „calitatea și siguranța alimentelor”; pe această dimensiune, România înregistrează și cea mai mare diferență pozitivă față de scorul mediu global (peste 14 puncte). Analiza în dinamică a scorului la calitatea și siguranța alimentelor arată însă un trend negativ față de anul 2017 ($\Delta=-1,8$), cauzele fiind relevate de analiza indicatorilor dezagregați ai acestei dimensiuni.
- Cea mai mare creștere a scorului ($\Delta=+2,8$) față de anul 2017 s-a înregistrat pe dimensiunea „disponibil” de alimente, ceea ce conferă României locul 35 în plan global, nivel superior Indicelui agregat (loc 38). Comparativ cu scorul mediu global pe dimensiunea „disponibil” de alimente, România are un scor mai mare cu 8,5 puncte.
- Cel mai mic scor (67,5 în anul 2018) dintre cele trei dimensiuni ale securității alimentare se înregistrează la „accesul” la alimente. Comparativ cu scorul agregat (de 68,9), scorul accesului la alimente este inferior, dinamica față de anul 2017 este lentă ($\Delta=+0,2$), iar locul ocupat în ierarhia globală din punct de vedere al accesului la alimente este 43, cu mult inferior față de celelalte dimensiuni ca și față de nivelul agregat (38).
- Noua dimensiune a Indicelui global de Securitate Alimentară, anume „resurse și reziliență” referitoare la mediu, adăugată în anul 2018, cuantifică conservarea resurselor, adaptarea țărilor la schimbările climatice și sustenabilitatea practicilor agricole. Pe această dimensiune România realizează un scor înalt, de 74,7 ceea ce o poziționează pe locul 13 în plan global.

Tabelul 2: Indicele de securitate alimentară a României la nivel dezagregat pe dimensiuni în anul 2018

IGSA	Scor	Δ 2018-2017	Loc/ global / 113 țări
Scor general (IGSA agregat)	68,9	+1.0	38
IGSA dezagregat pe dimensiuni:			
Acces la alimente	67,5	+0.2	43
Disponibil de alimente	68,8	+2.8	35
Calitate și siguranță a alimentelor	72,6	-1.8	32
Resurse, reziliență	74,7		13

Sursa: Reprezentare a autorului bazată pe 2018 *Global Food Security Index* (The Economist Intelligence Unit, 2019).

3.4 Factorii de influență ai securității alimentare în România. Progresele din anul 2018

Fiecare dimensiune a Indicelui de Securitate Alimentară (IGSA), așa cum apare și în Tabelul 2, este caracterizată de câte 5-8 componente, pentru fiecare componentă atribuindu-se un scor/ țară și locul ocupat în ierarhia globală. Aceste componente reprezintă factorii de influență de bază ai securității alimentare, cuantificați cantitativ și calitativ.

Analiza la nivel dezagregat pe componente a Indicelui de Securitate Alimentară a României conduce la următoarele rezultate:

1) **Accesul la alimente:** această dimensiune are la bază 6 factori de influență (componente), din care, în România o componentă are scor moderat, 3 componente au scor bun și 2 componente au scor foarte bun. Astfel:

- *Consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile pe gospodărie* - are un scor considerat moderat și cel mai scăzut loc (73) ocupat în ierarhia globală dintre cele 6 componente ale accesibilității. Este singura componentă din cele 6 care are un scor sub nivelul mediu global (Tabelul 3).
- *Produsul intern brut pe cap de locuitor (USD PPS) în România* deși are cel mai scăzut scor (19,6) dintre toate componentele, este considerat moderat, date fiind dinamica ascendentă din 2018 și nivelul mai ridicat comparativ cu scorul mediu global pentru PIB/ locuitor (Tabelul 3).
- România înregistrează scor maxim, de 100 (din maximum 100) la două componente ale accesului la alimente, *prezența programelor nete de siguranță alimentară și accesul la finanțare pentru fermieri*.

Tabelul 3: Progresele României în asigurarea securității alimentare în anul 2018, pe factori de influență

Indicele de Securitate Alimentară (IGSA)	Scor	Δ 2018-2017	Loc	Scor mediu global
Nivel : IGSA Agregat	68,9	+1,0	38	58,4
Nivel :IGSA dezagregat pe dimensiuni și componente:				
1) ACCES	67,5	+0,2	43	56,3
1.1) Consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile gospodăriei	43,2	-0,1	73	55,6
1.2) Proportia populației aflată sub pragul sărăciei globale	99,1	0,0	36	80,9
1.3) Produsul intern brut pe cap de locuitor (USD PPS)	19,6	+1,9	38	16,7
1.4) Taxele vamale la importul agricol	81,9	-1,9	33	75,4
1.5) Prezența programelor nete de siguranță alimentară	100,0	0,0	1	65,5
1.6) Accesul la finanțare pentru fermieri	100,0	0,0	1	62,6
2) DISPONIBIL	68,8	+2,8	=35	60,3
2.1) Suficiența ofertei	85,6	0,0	20	56,8
2.2) Cheltuieli publice pentru cercetare și dezvoltare agricolă	25,0	0,0	19	15,6
2.3) Infrastructura agricolă	51,9	0,0	=60	58,7
2.4) Volatilitatea producției agricole	69,2	+0,9	103	86,4
2.5) Riscul de stabilitate politică	64,7	+5,9	24	46,8
2.6) Corupția	25,0	0,0	49	37,6
2.7) Capacitatea de absorbție urbană	100,0	+20,7	=1	76,9
2.8) Pierderea alimentelor	95,3	0,0	15	84,9
3) CALITATE ȘI SIGURANȚĂ	72,6	-1,8	32	58,2

Indicele de Securitate Alimentară (IGSA)	Scor	Δ 2018-2017	Loc	Scor global	mediu
3.1) Diversificarea dietei	60,3	-2,2	55		56,0
3.2) Standarde nutriționale	100,0	0,0	=1		80,1
3.3) Disponibilitatea micronutrienților	55,9	0,0	37		43,9
3.4) Calitatea proteinelor	65,7	-5,7	32		47,2
3.5) Siguranța alimentelor	100,0	0,0	=1		80,3

Notă: Scor 2018 de la 0-100 unde 100 este cel mai bun; Δ=schimbare 2018 față de 2017; Loc din 113 țări, 1= cel mai bun.

Sursa: Reprezentare a autorului bazată pe 2018 *Global Food Security Index* (The Economist Intelligence Unit, 2019).

2) **Disponibilul de alimente:** această dimensiune are 8 factori de influență (componente), din care o componentă are scor moderat, o componentă scor slab, o componentă scor bun și restul de 5 componente scor foarte bun.

- *Volatilitatea producției agricole în România este mare*, astfel că această componentă este considerată cea mai slabă calitativ, cu un scor (69,2) situat cu mult sub nivelul mediu global (86,4), România ocupând locul 103 din 113 țări.
- *Infrastructura agricolă* (rețele de drumuri, spații de depozitare) are de asemenea un scor (51,9) sub nivelul mediu global, fără îmbunătățirea situației comparativ cu anul 2017, astfel că România se situează pe locul 60. Acesta este un alt factor care are influență negativă asupra disponibilului de alimente.
- Cele 5 componente cu scor foarte bun compensează minusurile celor două componente anterioare și contribuie la obținerea unui scor bun al României pe dimensiunea „Disponibil de alimente”. Pe partea de ofertă, scoruri foarte bune înregistrează *suficiența ofertei și cheltuielile publice pentru C&D agricolă*, iar pe partea consumului *capacitatea de absorbție urbană, nivelul scăzut al pierderilor de alimente și riscul scăzut de instabilitate politică* (în creștere totuși față de anul 2017). Menționăm în mod special scorul maxim de 100 la *capacitatea de absorbție urbană*, care a marcat cea mai mare creștere față de anul 2017, dintre toate componentele analizate și poziționează **România pe locul 1 pe plan global** (la egalitate și cu alte țări) (Tabelul 3).

3) **Calitatea și siguranța alimentelor:** dintre cei 5 factori de influență (componente) ai acestei dimensiuni a securității alimentare din România, trei sunt considerați buni și doi foarte buni. Cu toate acestea, în anul 2018 s-a înregistrat un regres al calității și siguranței alimentelor (Tabelul 3).

- *Standardele nutriționale și siguranța alimentelor* au înregistrat în anul 2018 scoruri maxime, de 100, fără modificări față de anul 2017, ceea ce denotă sustenabilitatea acestora. Cele două componente cu scor foarte bun plasează **România pe Locul 1 în plan global** din punct de vedere al standardelor nutriționale și al siguranței alimentelor (la egalitate cu alte țări cu scor maxim).
  - Scăderea scorului României în 2018 pe dimensiunea Calitatea și siguranța alimentelor (-1,8 față de anul 2017) a fost influențată de diminuarea accentuată a scorului privind *calitatea proteinelor* (-5,7) și *diversificarea dietei* (-2,2), restul componentelor având scor neschimbat față de anul 2017.

În concluzie, analiza relevă că în anul 2018 România a înregistrat o îmbunătățire a accesului populației la alimente și a disponibilului de alimente, dar calitatea și siguranța alimentelor, considerate bune, s-au deteriorat față de anul 2017, în special ca urmare a declinului calității proteinelor și a diversificării dietei.

3.5 Identificarea punctelor forte și slabe ale României în domeniul securității alimentare în anul 2018

Din analiza Indicatorului Securității Alimentare pe componente au rezultat **9 puncte forte** ale României, care semnifică factorii de influență ai securității alimentare (Tabelul 4).

Tabelul 4: Puncte forte în asigurarea securității alimentare a României

Factori de influență ai securității alimentare	Scor/100
Prezența programelor de siguranță alimentară	100
Acces la finanțare pentru fermieri	100
Capacitatea de absorbție urbană	100
Standarde nutriționale	100
Siguranța alimentară	100
Proportia populației sub pragul sărăciei globale	99,1
Pierderi de alimente	95,3
Suficiența ofertei	85,6
Taxe vamale la importul agricol	81,9

Notă: „Punctele forte” sunt definite ca orice punctaj indicator peste 75.0.

Sursa: Reprezentare a autorului bazată pe *2018 Global Food Security Index* (The Economist Intelligence Unit, 2019).

Totodată, au rezultat **6 puncte slabe** care constituie toți atâția factori de influență negativă asupra securității alimentare a României și asupra cărora forurile de decizie pot acționa pentru transformarea acestora în oportunități (Tabelul 5).

Tabelul 5: Puncte slabe pentru securitatea alimentară a României

Factori de influență ai securității alimentare	Scor/100
Produsul intern brut pe cap de locuitor (USD PPS)	19,6
Corupția	25,0
Cheltuieli publice pentru cercetare și dezvoltare agricolă	25,0
Consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile gospodăriei	43,2
Infrastructura agricolă	51,9
Volatilitatea producției agricole	69,2

Sursa: Reprezentare a autorului bazată pe *2018 Global Food Security Index* (The Economist Intelligence Unit, 2019).

Am considerat ca puncte slabe componentele cu scor sub 70, chiar dacă unele scoruri sunt mai bune decât media globală, ca de exemplu *cheltuieli publice pentru cercetare și dezvoltare agricolă*, *PIB/locuitor* și *corupție*.

4. Identificarea punctelor tari și slabe, a avantajelor și dezavantajelor comparative ale României în asigurarea securității alimentare

Analiza comparativă s-a realizat pentru 5 țări Central și Est Europene membre ale Uniunii Europene, care nu sunt în Zona euro: R. Cehă, Polonia, Ungaria, Bulgaria și România, pe baza Indicelui Global al Securității Alimentare (IGSA 2018). Scopul este de a releva locul României în asigurarea securității alimentare din Uniunea Europeană, dar cum IGSA este calculat numai la nivel de țări, nu se pot face comparații cu media UE, ci numai cu statele membre.

Tabelul 6: Ierarhia unor state membre ale UE-28 în asigurarea securității alimentare din UE

Loc in UE 28	ȚARA	Scor general	Acces	Disponibil	Calitate & Siguranță
1	Irlanda	85,5	87,8	83,6	84,8
2	Marea Britanie	85,0	82,6	88,8	80,4
3	Olanda	84,7	82,8	86,1	85,1
4	Finlanda	83,3	81,3	84,2	86,0
5	Franța	82,9	80,5	83,8	86,5
6	Germania	82,7	82,9	83,6	79,7
7	Suedia	82,2	82,0	81,7	83,9
8	Austria	82,1	83,5	81,3	81,0
9	Danemarca	80,9	82,5	79,0	82,3
10	Belgia	80,2	81,1	79,0	81,2
11	Portugalia	79,3	76,7	78,7	87,3
12	Spania	78,0	79,2	74,9	83,6
13	Italia	76,3	79,2	71,6	81,9
14	R. Cehă	76,1	77,9	75,4	73,7
15	Polonia	75,4	76,4	75,0	74,1
16	Ungaria	72,8	75,6	70,5	72,0
17	Grecia	71,6	69,4	69,2	83,7
18	Slovacia	70,3	73,6	69,4	64,6
19	România	68,9	67,5	68,8	72,6
20	Bulgaria	64,5	70,1	60,0	63,2

Sursa: Reprezentare a autorului bazată pe *2018 Global Food Security Index* (The Economist Intelligence Unit, 2019).

Dintre cele 20 de țări membre ale UE-28 pentru care este calculat IGSA 2018, în Top-3 se află Irlanda, Marea Britanie și Olanda, cu scoruri generale în jur de 85 (din maximum 100). R. Cehă, Polonia și Ungaria se situează pe locurile 14, 15 și respectiv 16 cu scoruri peste 70, iar România și Bulgaria pe locurile 19 și respectiv 20, cu scoruri sub 70 (Tabelul 6).

4.1 Analiza comparativă România - R. Cehă pe componente ale Indicelui de Securitate Alimentară 2018

Analiza scorului Indicelui de Securitate Alimentară dezagregat pe componente în România și R. Cehă evidențiază următoarele aspecte:

- La nivel global, R. Cehă are un scor (76,1) privind asigurarea securității alimentare mai bun decât România, situându-se pe locul 24 dintre cele 113 țări analizate (Tabelul 7);
- **Disponibilul de alimente** în R. Cehă are un scor mai mare decât în România, diferențele de scor rezultând din *infrastructura agricolă* mai bine apreciată, *volatilitatea producției agricole* și *nivelul corupției* mai mici (la care scorul este dublu față de România). În schimb, România are scoruri mai bune la *suficiența ofertei* și la *capacitatea de absorbție urbană*; la celelalte componente scorurile sunt apropiate în cele două țări.
- **Calitatea și siguranța alimentelor** este mai bună în R. Cehă, concretizate într-un scor mai mare decât al României. Dintre cele 5 componente, diferențele în favoarea României apar la 3 componente: *disponibilitatea micronutrienților*, *calitatea proteinelor* și *siguranța alimentelor*, care nu compensează însă diferența în favoarea Cehiei în ceea ce privește *diversificarea dietei* (Tabelul 7).

Tabelul 7: Analiza comparativă a IGSA pe componente în România și R. Cehă

Indicele de Securitate Alimentară (IGSA)	Scor			Loc/113 țări	
	Romania	R. Cehă	Media 113 țări	Romania	R. Cehă
La nivel global	68,9	76,1	58,4	38	24
1) ACCES	67,5	77,9	56,3	43	26
1.1) Consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile gospodăriei	43,2	80,4	55,6	73	28
1.2) Proportia populației aflată sub pragul sărăciei globale	99,1	100,0	80,9	36	1
1.3) Produsul intern brut pe cap de locuitor (USD, PPS)	19,6	28,3	16,7	38	29
1.4) Taxe vamale la importul agricol	81,9	81,9	75,4	33	33
1.5) Prezența programelor nete de siguranță alimentară	100,0	100,0	65,5	1	1
1.6) Accesul la finanțare pentru fermieri	100,0	100,0	62,6	1	1
2) DISPONIBIL	68,8	75,4	60,3	=35	24
2.1) Suficiența ofertei	85,6	82,0	56,8	20	=26
2.2) Cheltuieli publice pentru C&D agricolă	25,0	25,0	15,6	19	19
2.3) Infrastructura agricolă	51,9	80,6	58,7	=60	=21
2.4) Volatilitatea producției agricole	69,2	87,1	86,4	103	67
2.5) Riscul de stabilitate politică	64,7	64,7	46,8	24	24
2.6) Corupția	25,0	50,0	37,6	49	24
2.7) Capacitatea de absorbție urbană	100,0	87,9	76,9	1	15
2.8) Pierderi de alimente	95,3	96,7	84,9	15	9
3) CALITATE ȘI SIGURANȚĂ	72,6	73,7	58,2	32	29
3.1) Diversificarea dietei	60,3	84,5	56,0	55	16
3.2) Standarde nutriționale	100,0	100,0	80,1	=1	=1
3.3) Disponibilitatea micronutrienților	55,9	51,1	43,9	37	49
3.4) Calitatea proteinelor	65,7	54,7	47,2	32	42
3.5) Siguranța alimentelor	100,0	99,9	80,3	=1	=25

Sursa: Realizat de autor pe baza 2018 Global Food Security Index (The Economist Intelligence Unit Limited, 2019).

4.2 Analiza comparativă România - Ungaria pe componente ale Indicelui de Securitate Alimentară 2018

- La nivel global, Ungaria are un scor (72,8) privind asigurarea securității alimentare ușor mai ridicat decât al României, situându-se pe locul 30 între cele 113 țări analizate (Tabelul 8);
- În ceea ce privește **accesul populației la alimente**, dintre cele 6 componente, România are 3 scoruri egale cu ale Ungaria, la nivel maxim (100) sau apropiate de maxim: *prezența programelor nete de siguranță alimentară și accesul la finanțare pentru fermieri* și, respectiv, la *proporția populației aflată sub pragul sărăciei globale*; diferențierea mai mare de scor (de circa 35 puncte) se găsește la *consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile gospodăriei*, datorită faptului că în România consumul de alimente are o pondere ridicată (de circa 40%) în bugetul de familie, ceea ce semnifică un factor de influență negativ asupra accesului populației la alimente.
- **Disponibilul de alimente** în Ungaria are un scor ușor mai mare decât în România, diferențele de scor rezultând din scoruri mai mari în Ungaria la *infrastructura agricolă, cheltuieli publice pentru C&D agricolă și corupție*. Acestea sunt parțial compensate de scorurile mai mari ale României la *suficiența ofertei, volatilitatea producției agricole, capacitatea de absorbție urbană și pierderea alimentelor*.
- **Calitatea și siguranța alimentelor** este mai bună în România decât în Ungaria, concretizate într-un scor mai mare. Din cele 5 componente, diferențele în favoarea României apar la 2 componenete: *Disponibilitatea micronutrienților și Calitatea proteinelor*. La alte 2 componente scorurile sunt egale și maxime în cele două țări: *Siguranța alimentelor și Standarde nutriționale* (Tabelul 8).

Tabelul 8: Analiza comparativă a IGSA pe componente în România și Ungaria

Indicele de Securitate Alimentară (IGSA)	Scor			Loc/113 țări	
	Romania	Ungaria	Media 113 țări	Romania	Ungaria
La nivel global	68,9	72,8	58,4	38	30
1) ACCESIBILITATE	67,5	75,6	56,3	43	31
1.1) Consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile gospodăriei	43,2	77,3	55,6	73	35
1.2) Proportia populației aflată sub pragul sărăciei globale	99,1	99,1	80,9	36	36
1.3) Produsul intern brut pe cap de locuitor (USD PPS)	19,6	21,9	16,7	38	34
1.4) Taxe vamale la importul agricol	81,9	81,9	75,4	33	33
1.5) Prezența programelor nete de siguranță alimentară	100,0	100,0	65,5	1	1
1.6) Accesul la finanțare pentru fermieri	100,0	100,0	62,6	1	1
2) DISPONIBILITATE	68,8	70,5	60,3	=35	29
2.1) Suficiența ofertei	85,6	74,3	56,8	20	38
2.2) Cheltuieli publice pentru C&De agricolă	25,0	37,5	15,6	19	13
2.3) Infrastructura agricolă	51,9	71,3	58,7	=60	=31
2.4) Volatilitatea producției agricole	69,2	65,1	86,4	103	107
2.5) Riscul de stabilitate politică	64,7	70,6	46,8	24	18
2.6) Corupția	25,0	50,0	37,6	49	24
2.7) Capacitatea de absorbție urbană	100,0	86,4	76,9	1	21
2.8) Pierderi de alimente	95,3	93,5	84,9	15	30

Indicele de Securitate Alimentară (IGSA)	Scor			Loc/113 țări	
	Romania	Ungaria	Media 113 țări	Romania	Ungaria
3) CALITATE ȘI SIGURANȚĂ	72,6	72,0	58,2	32	33
3.1) Diversificarea dietei	60,3	86,2	56,0	55	13
3.2) Standarde nutriționale	100,0	100,0	80,1	=1	=1
3.3) Disponibilitatea micronutrienților	55,9	49,9	43,9	37	52
3.4) Calitatea proteinelor	65,7	47,7	47,2	32	55
3.5) Siguranța alimentelor	100,0	100,0	80,3	=1	=1

Sursa: Realizat de autor pe baza 2018 *Global Food Security Index* (The Economist Intelligence Unit Limited, 2019).

4.3 Analiza comparativă România - Polonia pe componente ale Indicelui de Securitate Alimentară 2018

- La nivel global, Polonia are un scor (75,4) privind asigurarea securității alimentare mai bun decât România, situându-se pe locul 26 între cele 113 țări analizate (Tabelul 9); accesul la alimente, disponibilul de alimente și calitatea și siguranța acestora au scoruri mai bune în Polonia comparativ cu România.
- În ceea ce privește *accesul populației la alimente*, dintre cele 6 componente, România are 3 scoruri egale cu ale Poloniei, din care două la nivel maxim (100), respectiv, *prezența programelor nete de siguranță alimentară și accesul la finanțare pentru fermieri*, și alta la nivel de 81,9, și anume, la *taxe vamale la importul agricol*; o diferență negativă mare de scor față de Polonia (de peste 35 puncte) se găsește la *consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile gospodăriei*.

Tabelul 9: Analiza comparativă a IGSA pe componente în România și Polonia

Indicele de Securitate Alimentară (IGSA)	Scor			Loc/113 țări	
	Romania	Polonia	Media 113 țări	Romania	Polonia
La nivel global	68,9	75,4	58,4	38	26
1) ACCES	67,5	76,4	56,3	43	29
1.1) Consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile gospodăriei	43,2	79,9	55,6	73	31
1.2) Proportia populației aflată sub pragul sărăciei globale	99,1	100,0	80,9	36	1
1.3) Produsul intern brut pe cap de locuitor (PPP USD)	19,6	22,3	16,7	38	33
1.4) Taxe vamale la importul agricol	81,9	81,9	75,4	33	33
1.5) Prezența programelor nete de siguranță alimentară	100,0	100,0	65,5	1	1
1.6) Accesul la finanțare pentru fermieri	100,0	100,0	62,6	1	1
2) DISPONIBIL	68,8	75,0	60,3	=35	25
2.1) Suficiența ofertei	85,6	88,9	56,8	20	13
2.2) Cheltuieli publice pentru cercetare și dezvoltare agricolă	25,0	37,5	15,6	19	13
2.3) Infrastructura agricolă	51,9	70,4	58,7	=60	=36
2.4) Volatilitatea producției agricole	69,2	90,5	86,4	103	56
2.5) Riscul de stabilitate politică	64,7	47,1	46,8	24	50
2.6) Corupția	25,0	50,0	37,6	49	24
2.7) Capacitatea de absorbție urbană	100,0	91,0	76,9	1	7
2.8) Pierderi de alimente	95,3	90,6	84,9	15	44
3) CALITATE ȘI SIGURANȚĂ	72,6	74,1	58,2	32	28
3.1) Diversificarea dietei	60,3	69,0	56,0	55	36
3.2) Standarde nutriționale	100,0	100,0	80,1	=1	=1

Indicele de Securitate Alimentară (IGSA)	Scor			Loc/113 țări	
	Romania	Polonia	Media 113 țări	Romania	Polonia
3.3) Disponibilitatea micronutrienților	55,9	51,6	43,9	37	47
3.4) Calitatea proteinelor	65,7	70,4	47,2	32	27
3.5) Siguranța alimentelor	100,0	98,5	80,3	=1	=44

Sursa: Realizat de autor pe baza 2018 *Global Food Security Index* (The Economist Intelligence Unit Limited, 2019).

- **Disponibilul de alimente** în Polonia are un scor general mai mare decât în România, diferențele de scor rezultând din scoruri mai bune la 5 din 8 componente: *infrastructura agricolă, cheltuieli publice pentru C&D agricolă, suficiența ofertei, volatilitatea producției agricole și corupție*. Acestea nu sunt compensate de scorurile mai mari ale României la *riscul de stabilitate politică, capacitatea de absorbție urbană și pierderi de alimente*. În România pierderile sunt mult mai mici decât în Polonia, astfel că România ocupă din acest punct de vedere locul 15 pe plan global, iar Polonia locul 44.
- **Calitatea și siguranța alimentelor** este mai bună în Polonia decât în România, concretizate într-un scor mai mare. Dintre cele 5 componente, diferențele în favoarea României apar la 2 componente: *disponibilitatea micronutrienților și siguranța alimentelor*; Polonia are un scor cu circa 9 puncte mai mare decât România la *diversificarea dietei și cu 5 puncte la calitatea proteinelor*. Scorurile sunt egale și maxime în cele două țări la *standarde nutriționale* (Tabelul 9).

4.4 Analiza comparativă România - Bulgaria pe componente ale IGSA

- La nivel global, Bulgaria are un scor (64,5) privind asigurarea securității alimentare care se situează sub nivelul scorului pentru România, ceea ce o plasează pe locul 47 între cele 113 țări pentru care a fost analizat IGSA (Tabelul 10).

Tabelul 10: Analiza comparativă a IGSA pe componente în România și Bulgaria

Indicele de Securitate Alimentară (IGSA)	Scor			Loc/113 țări	
	Romania	Bulgaria	Media 113 țări	Romania	Bulgaria
La nivel global	68,9	64,5	58,4	38	47
1) ACCES	67,5	70,1	56,3	43	38
1.1) Consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile gospodăriei	43,2	76,4	55,6	73	36
1.2) Proportia populației aflată sub pragul sărăciei globale	99,1	97,6	80,9	36	51
1.3) Produsul intern brut pe cap de locuitor (USD PPS)	19,6	15,4	16,7	38	44
1.4) Taxe vamale la importul agricol	81,9	81,9	75,4	33	33
1.5) Prezența programelor nete de siguranță alimentară	100,0	75,0	65,5	1	45
1.6) Accesul la finanțare pentru fermieri	100,0	100,0	62,6	1	1
2) DISPONIBIL	68,8	60,0	60,3	=35	55
2.1) Suficiența ofertei	85,6	67,0	56,8	20	46
2.2) Cheltuieli publice pentru C&D agricolă	25,0	25,0	15,6	19	19
2.3) Infrastructura agricolă	51,9	61,1	58,7	=60	=44
2.4) Volatilitatea producției agricole	69,2	62,1	86,4	103	109
2.5) Riscul de stabilitate politică	64,7	64,7	46,8	24	24
2.6) Corupția	25,0	25,0	37,6	49	49
2.7) Capacitatea de absorbție urbană	100,0	91,1	76,9	1	6
2.8) Pierderea alimentelor	95,3	65,0	84,9	15	108
3) CALITATE ȘI SIGURANȚĂ	72,6	63,2	58,2	32	49
3.1) Diversificarea dietei	60,3	67,2	56,0	55	39
3.2) Standarde nutriționale	100,0	100,0	80,1	=1	=1
3.3) Disponibilitatea micronutrienților	55,9	31,1	43,9	37	85
3.4) Calitatea proteinelor	65,7	47,1	47,2	32	56
3.5) Siguranța alimentelor	100,0	99,5	80,3	=1	=31

Sursa: Realizat de autor pe baza 2018 *Global Food Security Index*, The Economist Intelligence Unit Limited, 2019

- În ceea ce privește **accesul populației la alimente**, dintre cele 6 componente, România are un scor egal cu al Bulgariei, la nivel maxim (100) privind *accesul la finanțare pentru fermieri*. Diferențierea mare de scor (de peste 30 puncte) în favoarea Bulgariei se găsește la *consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile gospodăriei*, datorită faptului că în România consumul de alimente are o pondere ridicată (de circa 40%) în bugetul de familie, ceea ce plasează România pe locul 73 în plan global (loc 36 Bulgaria). La alte 3 componente România are scoruri mai bune decât ale Bulgariei: *proportia populației aflată sub pragul sărăciei globale*, *produsul intern brut pe cap de locuitor (USD PPS)* și *prezența programelor nete de siguranță alimentară*, dar acestea nu compensează diferența de aproape 3 puncte în favoarea Bulgariei în ceea ce privește accesul la alimente.
- **Disponibilul de alimente** în Bulgaria are un scor general mai mic decât în România, diferențele de scor rezultând din scoruri mai mari în România la 4 dintre 8 componente: *suficiența ofertei*, *volatilitatea producției agricole*, *capacitatea de absorbție urbană* și *pierderea alimentelor*.

Scorul Bulgariei este substanțial mai mare la *infrastructura agricolă* (circa 10 puncte), dar acesta nu compensează celelalte componente care conduc la nivelul superior al disponibilului de alimente în România.

- **Calitatea și siguranța alimentelor** este mai bună în România decât în Bulgaria, concretizate într-un scor mai mare. Dintre cele 5 componente, diferențele în favoarea României apar la 3 componente: *disponibilitatea micronutrienților, calitatea proteinelor și siguranța alimentelor*; Bulgaria are un scor cu peste 7 puncte mai mare decât România la *diversificarea dietei* și egal la *standarde nutriționale* (Tabelul 10).

5. Concluzii privind avantajele și dezavantajele României față alte state membre ale UE privind asigurarea securității alimentare

Am analizat securitatea alimentară a României în anul 2018, pe baza indicelui compozit „Indicele global de securitate alimentară”, calculat la nivel global și pe 113 țări de către The Economist Intelligence Unit (2019).

A rezultat că în ierarhia globală România se situează în prima treime, ocupând locul 38 din cele 113 țări, cu un scor de 68,9.

Analiza indicelui la nivel dezagregat pe dimensiuni și componente a permis reliefa a 9 factori de influență pozitivi și 6 negativi în atingerea scorului (Tabelele 4 și 5).

Pentru a releva locul României în asigurarea securității alimentare din Uniunea Europeană, am efectuat o analiză comparativă a scorurilor agregate și dezagregate din România și alte 4 țări membre ale UE din afara Zonei euro: R. Cehă, Polonia, Ungaria și Bulgaria. Au rezultat diferențe pozitive, negative sau scoruri egale ale României cu fiecare dintre țările de comparație (Tabelele 7-10).

Analiza calitativă a modului de asigurare a securității alimentare în România și celelalte 4 state membre ale UE care nu aparțin Zonei euro a condus la identificarea avantajelor și dezavantajelor României. Rezultatele sunt concentrate într-un tabel sinoptic (Tabelul 11), din care reies următoarele aspecte principale:

- ✓ Dintre 20 de state membre ale UE pentru care s-a calculat Indicele de Securitate Alimentară (IGSA), România se află pe locul 19, devansând doar Bulgaria.
- ✓ Cel mai scăzut **acces al populației la alimente** se înregistrează în România, comparativ cu toate celelalte 4 țări de comparație.
  - Principalul factor negativ de influență asupra accesului la alimente îl reprezintă ponderea mai ridicată a consumului de alimente în cheltuielile/ familie, comparativ cu toate celelalte 4 țări;
  - Nivelul PIB/ locuitor (PPS) în România se situează la cel mai scăzut nivel, cu excepția Bulgariei;
  - Există 3 factori cu influență pozitivă (componente ale IGSA) care au scoruri egale maxime (100) sau foarte ridicate în toate cele 5 țări de comparație,. Aceștia sunt realizați în baza Politicii Agricole Comune și se referă la *accesul la finanțare pentru fermieri*,

prezența programelor nete de siguranță alimentară (cu excepția Bulgariei) și taxele vamale la importul agricol.

- ✓ **Disponibilul de alimente** în România este mai scăzut comparativ cu celelalte țări, cu excepția Bulgariei, sub impactul următorilor factori, unii pozitivi, alții, mai puternici, negativi:
  - Oferta de alimente în România are scor mai mare decât cea din R. Cehă, Ungaria și Bulgaria, dar mai mic decât în Polonia;
  - Producția agricolă are un grad mai scăzut de volatilitate decât în R. Cehă, Ungaria și Bulgaria, dar mai mare decât în Polonia;
  - Capacitatea de absorbție urbană a alimentelor este mai mare în România decât în toate celelalte 4 țări de comparație;
  - Pierderile de alimente sunt mai mici în România (cu scoruri mai mari, bine cotate) decât în celelalte țări, cu excepția R. Cehe.

Toți acești factori enumerați, cu influență pozitivă asupra disponibilului de alimente al României, sunt contracarați de alți factori a căror influență negativă prevalează și conduce la scăderea scorului României. Dintre aceștia menționăm:

- Corupția (egalizată doar de Bulgaria);
  - Infrastructura agricolă (rețea de drumuri, spații de depozitare, mijloace de transport) sub nivelul celei din Polonia și Ungaria, dar mai bună decât în Cehia și Bulgaria;
  - Cheltuielile publice pentru C&D agricolă, cu scor mai mic decât în Ungaria și Polonia, dar egal cu cel din R. Cehă și Bulgaria.
- ✓ **Calitatea și siguranța alimentelor** înregistrează cel mai bun scor dintre cele 3 dimensiuni ale scorului general al României, depășind scorul Ungariei și Bulgariei.

Factorii pozitivi de influență sunt:

- *Siguranța alimentelor*, cu scor maxim (100) egal cu cel din Ungaria și Bulgaria, dar superior scorurilor din R. Cehă și Polonia;
- *Standarde nutriționale*, egale în toate țările de comparație;
- *Disponibilitatea micronutrienților* cu cel mai mare scor în România;
- *Calitatea proteinelor* din România este depășită doar de cea din Polonia.

Factorul cu influență negativă asupra calității și siguranței alimentelor din România este *diversificarea dietei*, cu scor mai slab decât toate țările de comparație, cu excepția Poloniei.

Importanța acestei analize cantitative și calitative a securității alimentare în România și alte 4 țări Central și Est Europene, membre ale Uniunii Europene constă în identificarea factorilor de influență pozitivi și negativi și furnizarea unor elemente cheie pentru factorii de decizie care elaborează politicile și strategiile României în acest domeniu.

Tabelul 11: Diferențele de scor între România și alte state membre ale UE

Indicele de Securitate Alimentară (IGSA)	Scor	Δ România +/- comparativ cu:			
	RO	R. Cehă	Polonia	Ungaria	Bulgaria
La nivel global	68,9	-	-	-	+
1) ACCES	67,5	-	-	-	-
1.1) Consumul de produse alimentare ca pondere în cheltuielile gospodăriei	43,2	-	-	-	-
1.2) Proportia populației aflată sub pragul sărăciei	99,1	-	-	=	+

globale					
1.3) Produsul intern brut pe cap de locuitor (USD, PPS)	19,6	-	-	-	+
1.4) Taxe vamale la importul agricol	81,9	=	=	=	=
1.5) Prezența programelor nete de siguranță alimentară	100,0	=	=	=	-
1.6) Accesul la finanțare pentru fermieri	100,0	=	=	=	=
2) DISPONIBIL	68,8	-	-	-	+
2.1) Suficiența ofertei	85,6	+	-	+	+
2.2) Cheltuieli publice pentru C&D agricolă	25,0	=	-	-	=
2.3) Infrastructura agricolă	51,9	+	-	-	+
2.4) Volatilitatea producției agricole	69,2	+	-	+	+
2.5) Riscul de stabilitate politică	64,7	=	+	-	=
2.6) Corupția	25,0	-	-	-	=
2.7) Capacitatea de absorbție urbană	100,0	+	+	+	+
2.8) Pierderi de alimente	95,3	-	+	+	+
3) CALITATE ȘI SIGURANȚĂ	72,6	-	-	+	+
3.1) Diversificarea dietei	60,3	-	+	-	-
3.2) Standarde nutriționale	100,0	=	=	=	=
3.3) Disponibilitatea micronutrienților	55,9	+	+	+	+
3.4) Calitatea proteinelor	65,7	+	-	+	+
3.5) Siguranța alimentelor	100,0	+	+	=	=

Sursa: Tabel sinoptic realizat de Câmpeanu (Coord. 2019).

Referințe bibliografice

- Burchi, Fanzo and Frison (2011). *The role of food and nutrition system approaches in tackling hidden hunger*. Int J Environ Res Public Health. 2011 Feb;8(2):358-73
- Câmpeanu, Virginia (Coordonator), Drăgoi A.E., Bălan,E., Zamșa, S., Bratu, M. (2019). „*Politica europeană și securitatea aprovizionării cu produse agroalimentare în țările Uniunii Europene*”. Studiu, Institutul de Economie Mondială, Academia Română.
- Comisia Europeană. (2012). Comunicarea „*Politica Agricolă Comună spre anul 2020*”
- Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură- FAO. (2009). *Securitatea alimentară*.
- The Economist Intelligence Unit and Corteva Agriscience™. (2018). *2018 Global Food Security Index Findings*, 16/10. Disponibil la: <https://foodsecurityindex.eiu.com/Index/Overview>.
- Voicu, A. (2019). *Acordul Comercial Uniunea Europeană - Mercosur*. EUROINFO, 3(9). Institutul de Economie Mondială, Academia Română.

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Câmpeanu, V. (2019). Puncte tari și slabe privind securitatea alimentară a României în context european și mondial. *Revista de Economie Mondială*, 11(2), pp. 64-83
